Nr. 259. w Piątek dnia 4. Listopada 1864.

# GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

**PRZEDPŁATA:**
ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.

**INSERATY:**
1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ¼ szerokości przyjmują się tylko w Expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu

## Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Hamburg, 3 List. — Flenburgska Norddeutsche Ztg ogłasza urzędowy budżet księstwa szlezwickiego na rok fiaansowy od 1 Kwietnia 1864 do tegoż dnia 1865. Budżet okazuje przewyżkę 2,013,274 m. kur. Przytem mieć należy na względzie, że pomiędzy rozchodem niemasz listy cywilnej, apanażów i działu wojennego.

Frankfurt, 3 List. — Na posiedzeniu dzisiejszem związku niemieckiego przedłożono pismo uzasadniające prawa Oldenburga i przekazazano je komisyi holsztyńskiej. Książe Augustenburg podal dodatkowe objaśnienia niektórych swoich dowodów.

Kopenhaga, 3 Listopada — Komisya folkethingowa wysadzona w sprawie Billego poleca thingowi pozwolenie na wytoczenie sprawy przed sądem deputowanemu Bille. Jutro sejm zostanie odroczony.

Zagajenie rady państwa nienastąpi przez króla.

Bern, 3 List. — Z 50 osób pociągniętych do śledztwa za niespokojności genewskie, 14 oskarzono, a między temi 12 radykalistów i 2 independentów. Wszyscy oskarzeni znajdują się teraz na wolności. Sąd przysięgłych odbywać będzie czynności w Genewie.

Turyn, 3 Listop. Na posiedzeniu dzisiejszem izby deputowanych oświadczył Boggio, że przedłożone akta dyplomatyczne nie są dostateczne i zażądał wszystkich akt począwszy od pierwszej noty dyplomatycznej Visconta. Lamarmora oświadczył, że rząd nie ma obowiązku przedłożyć je. Petronelli zapytuje, czyli ogłoszona Nigri nota jest prawdziwa. Lanza oświadcza, że to jest rzeczą niestósowną powątpiewać o formalnym akcie na mocy podania dziennikarskiego. Mosca zdaje sprawę o przeniesieniu stolicy. Ferrari proponuje rozprawy czyli projekt do prąwa względem potwierdzenia jest koniecznym. — Po krótkiej dyskusyi odroczono to zapytanie do poniedziałku, w którym dniu toczyć się będą rozprawy nad przeniesieniem stolicy.

Komisya wysadzona do zdania sprawy co do przeniesienia stolicy, poleca przyjęcie tej propozycyi wedle redakcyi rządowej.

---

Berlin, 2 List. — Najj. Pan dał wczoraj po południu o godz. 2ej w swoim pałacu posłuchanie posłowi francuskiemu bar. Talleyrand Perigord i przyjął z rąk jego pismo odwołujące go z posady posełskiej w Berlinie.

---

Berlin 27 Paźdz. — Sąd stanu. Sprawa przeciw Polakom.

Dalszy ciąg wczoraj przerwanego posiedzenia.

»Przyniesiony z pola bitwy przez towarzyszów broni do Piątkowa, spocząłem na łożu, gdzie opatrzono me rany. Utraciwszy dużo krwi, zasnąłem z osłabienia. Nagle uczułem, iż mnie ktoś chwyta za ramię. Otworzyłem oczy i ujrzałem cały pokój zapełniony żołnierzami rosyjskimi. Zapytano mnie, czy jestem powstańcem, gdy zaś odpowiedziałem potakująco, zaczęto mnie wyzywać, obrzucać obelgami i grozić bagnetami. Lecz wnet uspokojono się, tworząc szpaler, przez który zbliżył się do mego łoża oficer. »»Vous êtes Mr. Callier?«« rzekł do mnie płynną francuszczyzną, poczem uczynił kilka uwag o wojsku francuzkiem, kampanii pod Sebastopolem i o utarcze przed chwilą stoczonej. Następnie poleciwszy swemu chirurgowi opatrzyć starannie me rany, oddalił się, podając mi rękę na pożegnanie. Wraz z nim oddalili się z pokoju żołnierze i dowiedziałem się, że oficer, z którym rozmawiałem, był książę Wittgenstein. W dwa lub trzy dni później przysłał książę po mnie powóz z eskortą, która mnie miała odwieść do Konina, abym miał bliżej siebie pomoc lekarską, której wówczas potrzebowałem. Przecież losy zrządzily, iż kozacy już mnie nie zastali na miejscu. Oświadczam niniejszem moje podziękowanie księciu Wittgensteinowi i zauważam, że prócz niego inni jeszcze znajdują się oficerowie rosyjscy, którzy się po ludzku obchodzili z rannymi powstańcami.

W rok później zostałem schwytany przez patrol pruski, który mnie odstawił do więzienia w Brodnicy. Po kilkudniowem więzieniu zaprowadzono mnie do pokoju, gdzie odbywano badania. Tam zastałem czterech rosłych i silnych konstablerów. Jeden z nich rzucił się na mnie i odbył rewizą mego ubrania w sposób, który może w Rosyi jest przyjętym, którego przecież w Prusach nie zwykło się oczekiwać, a który po prostu nazwać muszę brutalnym. Nie znalazłszy przy mnie żadnego przedmiotu zakazanego, oświadczył mi ów konstabler, że ma rozkaz okuć mnie w kajdany i transportować dalej. Samo się przez się rozumie, że usiłowałem sprzeciwić się tego rodzaju transportowi, którego jedynie przeciw zbrodniarzom używają, lecz upór mój na nic się nie przydał, czterej oprawcy porwali mnie i okuli w ciężkie żelaza. — Panowie, w taki to sposób obszedł się ze mną pruski landrat.

Gdy wreszcie już siedziałem na wózku, który mnie miał zawieść do Torunia, przyjęła mnie zgromadzona przed więzieniem ludność polska Brodnicy okrzykami: niech żyje! szereg zaś młodych kobiet stojących opodal, obsypał mnie kwiatami. — Takie doznałem przyjęcia od Polaków.

Będąc przedmiotem tak różnorodnych sposobów traktowania, miałem w czasie mego transportu do Hausvoigtei sposobność dokładnego zastanowienia się nad sentencyą: les extrêmes se touchent.«

Obżałowany przechodzi w dalszym ciągu swej mowy do ocenienia rozmaitych wieści, rozsiewanych o jego postępowaniu w Królestwie Polskim, zauważając, iż niektóre z nich są rzeczywiście prawdziwe, większa część zupełnie nie zgadza się z prawdą. I tak wszystko złe co się działo, przypisywały jemu skore do potwarzy języki. O każdej osobie, którą powieszono, powiedziano później: Callier kazał ją powiesić. Obżałowany zastanawia się nad sprawozdaniami p. Bärensprunga, w których tenże oskarza go o powieszenie jakiegoś młodego szlachcica za niesubordynacyę. Obżałowany nie umie na podobną bajkę odpowiedzieć. Gdyby mu zarzucono fakt istotny, chętnie by się usprawiedliwił i powiedział, ile w sprawozdaniu jest prawdy, ile zaś fałszu. Lecz p. Bärensprung powiada np. w jednem sprawozdaniu: »Dowódzcy chcieli młodzież i nagromadzony zewsząd powstańczy motłoch teroryzmem ustraszyć, czyniąc ich wspólnikami i świadkami swych zbrodni...« Dalej pisze p. Bärensprung: »Kozielski (?) rzucił się do nóg Calliera błagając go o darowanie mu życia i zaręczając, że jest zupełnie niewinny i działał w jak najlepszem przekonaniu. W końcu prosił Calliera, aby go przynajmniej kazał rozstrzelać. Lecz nie wysłuchano jego prośby i został powieszony.« Obżałowany przemawia w te słowa: »Co się tyczy motłochu, o którym p. Bärensprung pisze, życzyłbym był, aby p. prezes policyi odwiedził był mój obóz, gdyż byłby się przekonał, że większa część powstańców równego mu urodzenia była, wielu zaś z nieco wyższych nawet stanów, jak p. Bärensprung. Lecz i reszta moich żołnierzy nie zasługiwała na nazwę, którą się podobało p. Bärensprungowi im nadać. Pod sukmaną chłopską nieraz bije równie szlachetne serce, jak je zapewne p. Bärensprung posiada. Sprawozdanie wreszcie p. Bärensprunga o mniemanem powieszeniu młodego człowieka, wręcz tu nazwać muszę kłamstwem.« (Dok. nast.)

---

## Kronika miejscowa.

Poznań, 4 Listopada. — Między przedmiotami przedłożonemi walnemu zgromadzeniu ziemstwa kredytowego było oznaczenie zasad, wedle których po umorzeniu całkowitem 4% listów zastawnych ma nastąpić podział funduszu właściwego pomiędzy obiedwie serye; oraz postanowienie co do udziału członków Ziemstwa przy tymże funduszu.

Przedmiot ten przedłożyłem był już walnemu zebraniu Starego Ziemstwa w r. 1858, które projekt wygotowany w tej mierze przez ówczesną dyrekcyą jeneralną wziąwszy pod obrady postanowiło, aby ostateczną uchwalę pozostawić przyszłemu dopiero walnemu zebraniu, gdyż w przypadku zezwolenia ze strony tak ministerstwa jako i królewskiego na trzecią seryą projekt ten stał się nieodpowiednim. Tymczasem wszelkie starania o uzyskanie trzeciej seryi okazały się bezowocnemi i rzeczony projekt przyszedł pod obrady teraźniejszego walnego zebrania, wraz z uwagami, jakie obecna dyrekcya jeneralna poczyniła ze względu na zmianę okoliczności a mianowicie stósunku prawnego, jaki ministeryum spraw wewnętrznych opierając się na wyroku najwyższego trybunału w znanym procesie hr. Radolińskiego przeciw Ziemstwu zakreśliło dyrekcyi jeneralnej i członkom Ziemstwa do funduszu właściwego. Podczas kiedy do-

tychczas fundusz właściwy uważanym był za własność Ziemstwa resp. członków w związku kredytowym będących, a prawo rozrządzania takowym walnemu zebraniu najzupełniej przyznawano, teraz fundusz ten wedle zasad wypowiedzianych w motywach rzeczonego wyroku trybunalskiego uważanym jest za własność prywatną członków przypadającą do podziału po rozwiązaniu się seryi I w r. 1868 a seryi II w r. 1878. Podział ten zaś winienby się uskutecznić wedle przepisów prawa powsz. kraj. I 17 oddział I, bez udziału i pomocy dyrekcyi Ziemstwa, lub też walnego zebrania, tj. w ten sposób, iżby się wszyscy interesenci, których kilkaset przynajmniej będzie, dobrowolnie między sobą ułożyli, a w razie przeciwnym w drodze procesu zmusili współinteresentów do przyznania obliczonego przez siebie udziału przy funduszu właściwym. Obliczając współinteresentów tych dla jaśniejszego przykładu na 300, co z pewnością przesadzoną nie będzie liczbą, przyjąć można za rzecz bardzo prawdopodobną, iż w razie nieudania się wzajemnej ugody, każdy z 300 interesentów musiałby toczyć proces przeciw 299 współinteresentom, suma więc procesów dojść by mogła do 300 × 299 czyli do = 89,700. W taki sposób koszta procesowe przewyższyłyby znacznie sumę z funduszu właściwego przypadającą na seryą I do podziału, a którą w pobliżeniu do 1,200,000 tal. przyjąć można; z drugiej strony minęłyby długie lata zanimby interesenci w takiego rodzaju monstre procesie wyskarzyli prawomocnie likwidaty swoje.

To była pierwsza zmiana zaszła w stósunku prawnym, którą obecna jeneralna dyrekcya w swych przedstawieniach, a walne zebranie w obradach swych i uchwałach uwzględnić musiały; z tego powodu upoważnioną została dyrekcya jeneralna do podziału funduszu właściwego po umorzeniu listów zastawnych; dyrekcya więc jeneralna oznaczy ilość działu przypadającą na dobra i to w stósunku do umorzonych wedle planu pożyczek; jeźli zaś dobra pojedyńcze w czasie okresu amortyzacyjnego były w posiadaniu kilku właścicieli, w takim razie nie przesądzając praw tychże właścicieli, do działu na dobra te przypadającego, pozostawione im będzie wylegitymowanie się przed sądem co do praw każdemu z nich służących. Dotychczas bowiem nie jest pewną, czyli właściciele dóbr, którzy w czasie posiadania swego do umorzenia pożyczki Ziemstwa się przyczyniali, utraciwszy własność dóbr tych bez zastrzeżenia żadnego względem praw do funduszu właściwego, mają prawo do takowego w stósunku w jakim się do amortyzacyi byli przyczynili. Kwestya ta co do praw współwłasności jest wątpliwą i należąc do forum sądowego przez dyrekcyą jeneralną ani pominiętą ani rozstrzygniętą być nie mogła.

Druga zmiana zasadnicza oparta na wspomnianym już wyroku trybunału tyczyła się prawa do współudziału przy funduszu właściwym ze strony tych, którzy, jako hr. Radoliński, przed ukończeniem amortyzacyi wedle planu z związku Ziemstwa wystąpili. Uwzględniając wywody trybunału i brzmienie § 14 prawa z 15 Kwietnia r. 1842 walne zebranie przyznało prawo do współudziału rzeczonym członkom o tyle, o ile wynosiła suma listów zastawnych wedle planu przez nich umorzona.

Co do rozdziału funduszu właściwego pomiędzy obiedwie serye przyjęło walne zebranie za zasadę, iż takowy nastąpić ma w stosunku do udzielonych pożyczek, które przy I seryi wynoszą 13,759,200 tal., a przy II 11,787,260 tal.

Zresztą przyjęto walne zebranie zasady projektu przedłożonego dawniejszemu walnemu zebraniu w r. 1858 a mianowicie uchwaliło:

1) aby zaliczony przez Króla Imci kapitał bez prowizyi 200,000 tal. przeszedł z końcem seryi I na pozostających w towarzystwie członków seryi II.
2) aby członkowie seryi II przyjęli na swą część gmach Ziemstwa w sumie 77,000 tal. i w ogóle wszelkie activa, jakie w czasie rozłączenia obydwóch seryi znajdować się będą.
3) aby ciż członkowie seryi II przyjęli obowiązek utrzymywania urzędników i dyetaryuszów Ziemstwa, płacenia emerytur resp. gratyfikacyi, za co im przez członków seryi I suma 100,000 tal. przekazaną będzie.

Walne zebranie dodało do powyższych wszystkich uchwał swych to wyraźne zastrzeżenie, iż uchwały te odnosząc się do jednej głównej kwestyi rozdziału funduszu właściwego pomiędzy obiedwie serye, jednę też nierozdzielną stanowią całość, i gdyby którakolwiek z nich nie uzyskała zatwierdzenia, natenczas i wszystkie inne uchwały w razie zatwierdzenia straciłyby walor swój i niebyłyby dla członków obowiązującemi. D. Poz.

## Królewska loterya.

Berlin, 3 Listopada. — W dalszem ciągnieniu 4 klasy król. loteryi 130. padła jedna główna wygrana 5000 tal. na nr. 73,612.

5 wygranych po 2000 tal. padły na nr. 12,505. 35,858. 53,680. 67,729 i 85,938.

40 wygranych po 1000 tal. padły na nra 842. 7316. 15,283. 17,272. 17,774. 20,374. 26,980. 34.183. 36,634. 37,679. 38,816. 38,890. 39,643. 40,819. 42,087. 42,533. 44,879. 46,246. 47,352. 48,182. 48,485. 49,144. 52,353. 54,827. 55,766. 60,491. 60,684. 65,036. 67,417, 72,824. 73,852. 76,892. 78,470. 79,450. 83,209. 85,222. 85,937. 88,775. 90,863 i 91,744.

65 wygranych po 500 tal. padły na nra 1884. 2552. 2340. 2717. 3254. 4961. 7384. 8753. 11,106. 12,718. 15,211. 16,886. 17,364. 18,333. 23,351, 23,370. 25,436. 27,127. 28,180. 29,129. 29,306. 31,899. 32,907. 33,752. 41,811. 45,700. 47,963. 49,975. 50,795. 54,061. 54,125. 56,005. 56,181. 59,224. 59,383. 59,493. 60,322. 60,734. 64,016. 64,209. 65,436. 70,359. 70,896. 71,135. 71,180. 72,500, 73,222. 74,366. 75,304. 77,386. 77,981. 78,794. 79,186. 80,555. 81,172. 84,450. 85,189. 85,302. 85,521. 88,773. 89,123. 89,967. 92,162. 93,273 i 94,903.

78 wygranych po 200 tal. padły na nra 330. 1197. 2494. 3697. 4082. 4865. 5726. 7867. 7982. 8297. 9395. 9850. 10,132. 10,361, 11,173. 11,578. 11,790. 12,139. 15,182. 18,408. 20,280. 20,853. 24,115. 25,565. 28,469. 30,002. 30,123. 30,304. 33,010. 33,341. 40,279. 43,353. 43,852. 44,099. 44,428. 45,632. 45,966. 46,960. 47,129. 48,507. 49,472. 49,948. 50,961. 51,260. 52,256. 55,688. 55,723. 55,811. 56,697. 58,043. 58,572. 58,812. 59,081. 59,530. 60,783. 61,186. 64,648. 67,920. 68,791. 69,693. 70,071. 70,581. 73,397. 75,289. 75,374. 76,626. 76,699. 77,267. 77,431. 78,601. 86,458. 89,069. 92,603. 92,677. 93,441. 93,725. 94,352 i 94,554.



### Przegląd miesięczny
Banku prowincyalnego akcyjnego W. X. Poznańskiego.

**Activa.**

| | | |
|---|---|---|
| Pieniądz bity | 318,670 | Tal. |
| Banknoty pruskie i bilety kassowe | 4460 | » |
| Weksle | 1,290,310 | » |
| Remanenta lombardu | 415,690 | » |
| Effekta | 8460 | » |
| Kamienica i rozmaite pretensye | 166,280 | » |

**Passiva.**

| | | |
|---|---|---|
| Noty w biegu będące | 935,630 | Tal. |
| Pretensye od korrespondentów. | 4840 | » |
| Depozyta przynoszące procent z 2 miesięcznem wypowiedzen. | 96,410 | » |
| Depozyta przynoszące procent. | 12,000 | » |

Poznań, dnia 31. Listopada 1864.

**Dyrekcya.**
Hill.



## Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 4. Listopada 1864.

**Żyto** (węcpel po 25 szefli) słabo. Wypowiedziano 25 węcpli. Na Listopad 29$^2/_3$ list. $^7/_{12}$ pien., na Listopad Grudzień 29$^2/_4$ list. $^7/_{12}$ pien., na Grudzień Styczeń 1865 29 $^1/_{12}$ list. $^5/_6$ pien, na Styczeń Luty 30$^1/_2$ list. $^1/_3$ pien., na Luty Marzec 31 list. 30$^3/_4$ pien., na wiosnę 31$^1/_2$ list. $^1/_4$ pien.

**Okowita** (beczka 8000 proc. Trallesa) słaiej. Wypowiedziano 15,000 kwart. Na Listopad 12$^1/_{24}$ list. 12 pien., na Grudzień 12$^1/_8$ pien. i list., na Styczeń 1865 12$^1/_3$ list. $^1/_4$ pien., na Luty 12$^1/_2$ list. $^5/_{12}$ pien., na Marzec 12$^2/_3$ pien. i list., na Kwiecień 12$^5/_6$ pien. i list.

## Wiadomości handlowe.

Berlin, 3. Listopada.

Pszenica 46—59 tal.

Żyto na Listopad i Listopad Grudzień 33$^1/_2$ do $^3/_8$—$^3/_4$—$^5/_8$ tal., na Grudzień Styczeń 33$^3/_4$ 34 tal., na wiosnę 35$^1/_4$—35—$^1/_8$ tal. na Maj Czerwiec 36$^1/_4$ tal., na Czerwiec Lipiec 37$^1/_4$ tal.

Jęczmień wielki i mały 27—33 tal.

Groch do gotowania 46—50 tal.

Groch na pastwę 46—50 tal.

Oléj rzepiowy na Listopad i Listopad Grudzień 11$^{19}/_{24}$—$^{17}/_{24}$—$^3/_4$ tal., na Grudzień Styczeń 11$^{23}/_{24}$—$^{11}/_{12}$ tal., na Styczeń Luty 12$^5/_{24}$—$^1/_8$ do $^1/_6$ tal., na Kwiecień Maj 12$^{23}/_{24}$ tal., na Maj Czerwiec 12$^3/_4$ tal.

Olej lniany 12$^3/_4$ tal.

Okowita na Listopad i Listopad Grudzień 12$^1/_8$ tal., na Grudzień Styczeń 13$^1/_{12}$—$^1/_6$ tal., na Styczeń Luty 13$^1/_3$ tal, na Kwiecień Maj 13$^{19}/_{24}$—$^{11}/_{12}$ tal., na Maj Czerwiec 14$^1/_6$ tal., na Czerwiec Lipiec 14$^5/_{12}$—$^1/_2$ tal.

| CENY TARGOWE w mieście Poznaniu. | dnia 4. Listopada. 1864 r. od | | | do | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | tal. | sgr. | fn. | tal. | sgr. | fn |
| Pszenicy pięknéj, szefel po 16 garn. | 2 | 1 | 3 | 2 | 3 | 9 |
| Pszenicy średniéj | 1 | 22 | 6 | 1 | 25 | — |
| Pszenicy ordynaryjnéj | 1 | 17 | 6 | 1 | 20 | — |
| Żyta przedniego, szefel | 1 | 8 | — | 1 | 10 | — |
| Żyta lżejszego | 1 | 6 | 6 | 1 | 7 | — |
| Jęczmienia dużego, szefel | 1 | 5 | — | 1 | 9 | — |
| Jęczmienia małego | 1 | 2 | 6 | 1 | 5 | — |
| Owsa, szefel | — | 23 | — | — | 24 | — |
| Grochu do gotowania, szefel | 1 | 27 | 6 | 2 | — | — |
| Grochu na pastwę | 1 | 22 | 6 | 1 | 25 | — |
| Rzep zimowy | — | — | — | — | — | — |
| Rzepik zimowy | — | — | — | — | — | — |
| Rzep latowy | — | — | — | — | — | — |
| Rzepik latowy | — | — | — | — | — | — |
| Tatarki, szefel | 1 | 2 | 6 | 1 | 5 | — |
| Koniczyna czerwona, cent. 100 fn. | — | — | — | — | — | — |
| Koniczyna biała | — | — | — | — | — | — |
| Ziemniaków, szefel | — | 9 | — | — | 11 | — |
| Masła, garniec | 2 | 12 | 6 | 2 | 20 | — |
| Siana, centnar | — | — | — | — | — | — |
| Słomy, kopa po 100 funt. w. Z. c. | — | — | — | — | — | — |
| Oleju rzepiowego, cent. po 100 fn. | — | — | — | — | — | — |

## Spirytus.

Beczka 100 kwart 80 % Tralles.

| | Tal. | Sgr. | F. | do | Tal. | Sgr. | F |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Dnia 3. Listopada | 11 | 28 | 9 | do | 12 | 3 | 9 |
| „ 4. „ | 11 | 26 | 3 | „ | 12 | 1 | 3 |

**Kommissya do ustanowienia ceny spirytusu.**